

Súd: Špecializovaný trestný súd
Spisová značka: 12T/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9521100129
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Stieranka
ECLI: ECLI:SK:SSPK:2021:9521100129.1

Uznesenie

Samosudca Špecializovaného trestného súdu JUDr. Rastislav Stieranka v trestnej veci obvinených N. Z. a O. Z. o preskúmaní obžaloby v Banskej Bystrici dňa 30.12.2021 takto

rozhodol:

Súd v zmysle § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku odmieta obžalobu podanú prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 168/2017/1000 zo dňa 05.05.2021 na obvinených:

- M.. N. Z., nar. XX.XX.XXXX v G. Y., trvalý pobyt: T. A.. X
  - O. Z., nar. XX.XX.XXXX v G. Y., trvalý pobyt: T. A.. X
- a vracia vec prokurátorovi.

odôvodnenie:

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR podal na Špecializovanom trestnom súde dňa 05.05.2021 obžalobu voči obvineným (č.l. 2092) pre dva skutky, v zmysle ktorých:

1. dňa 27.08.2013 uzatvorila obec Čierne Pole, v zastúpení starostom obce, obv. O. Z. s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovcih Dohodu č. 28/§50j/NS 2013 o poskytnutí príspevku na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti podľa § 50j zák. č. 5/2004 Z.z., predmetom ktorej bola úprava práv a povinností účastníkov dohody pri poskytnutí príspevku na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti podľa § 50j zákona č. 5/2004 Z.z., v zmysle ktorej sa obec Čierne Pole zaviazala prijať osem znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie podľa § 8 ods. 1 písm. b), d) zák. č. 5/2004 Z.z. najmenej na tri mesiace alebo znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie podľa § 8 ods. 1 písm. c) do pracovného pomeru na dobu určitú a v zmysle ktorej sa úrad práce zaviazal poskytovať zamestnávateľovi mesačne príspevok na jedno vytvorené pracovné miesto najviac po dohodnutú dobu vo výške 80% z celkovej ceny práce zamestnanca prijatého do pracovného pomeru podľa čl. II bod 1. Dohody č. 28/§50j/NS 2013, pričom poskytnutý príspevok na základe tejto dohody sa skladá z príspevku zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a príspevku Európskeho sociálneho fondu so vzájomným pomerom 15% : 85% a predpokladaná celková cena práce na jedného zamestnanca na mesiac bola 792,14 €, následne obv. O. Z. predložil na úrad práce žiadosti o úhradu platby, a to:

- dňa 21.10.2013 žiadosť o úhradu platby č. 1 za mesiac 09/2013
- dňa 21.11.2013 žiadosť o úhradu platby č. 2 za mesiac 10/2013
- dňa 19.12.2013 žiadosť o úhradu platby č. 3 za mesiac 11/2013
- dňa 20.01.2014 žiadosť o úhradu platby č. 4 za mesiac 12/2013
- dňa 24.02.2014 žiadosť o úhradu platby č. 5 za mesiac 01/2014
- dňa 17.03.2014 žiadosť o úhradu platby č. 6 za mesiac 02/2014
- dňa 16.04.2014 žiadosť o úhradu platby č. 7 za mesiac 03/2014
- dňa 16.05.2014 žiadosť o úhradu platby č. 8 za mesiac 04/2014
- dňa 16.06.2014 žiadosť o úhradu platby č. 9 za mesiac 05/2014,

súčasťou ktorých boli aj doklady preukazujúce náklady na mzdy zamestnancov zamestnaných v obci Čierne Pole v súvislosti s Dohodou č. 28/§50j/NS 2013 a výplatné listiny obce Čierne Pole za obdobie

10/2013 až 5/2014, výplatné pásky a výdavkové pokladničné doklady obce Čierne Pole o. i. aj na meno O. W., O. G., D. O. a T. S. za obdobie 09/2013 až 5/2014, na základe ktorých úrad práce poukázal na účet obce Čierne Pole č. XXXXXXXXXXX/XXXX úhrady, a to:

- dňa 18.11.2013 úhrada za mesiac 09/2013 v sume 5.069,68 €
- dňa 13.12.2013 úhrada za mesiac 10/2013 v sume 5.069,68 €
- dňa 14.01.2014 úhrada za mesiac 11/2013 v sume 5.069,68 €
- dňa 27.02.2014 úhrada za mesiac 12/2013 v sume 5.069,68 €
- dňa 20.03.2014 úhrada za mesiac 01/2014 v sume 5.069,68 €
- dňa 10.04.2014 úhrada za mesiac 05/2014 v sume 5.069,68 €
- dňa 13.05.2014 úhrada za mesiac 03/2014 v sume 5.069,68 €
- dňa 12.06.2014 úhrada za mesiac 04/2014 v sume 5.069,68 €
- dňa 23.07.2014 úhrada za mesiac 05/2014 v sume 5.069,68 €

aj keď v skutočnosti pracovnú zmluvu datovanú k 01.09.2013 s obcou Čierne Pole D. O. nepodpísala ani nevykonávala prácu podľa tejto pracovnej zmluvy, ale namiesto nej pracovala G. A. s vedomím obv. O. Z. a obv. M.. N. Z., ďalej O. W., O. G., D. O. a T. S. nepodpísali výdavkové pokladničné doklady vystavené obcou Čierne Pole na ich meno za obdobia 09/2013 až 05/2014 ako potvrdenie výplaty mzdy v hotovosti a ani mzdu, ktorú im vyplácal prevažne obv. M.. N. Z. s vedomím, že mzda je refundovaná z prostriedkov ESF a štátneho rozpočtu, nedostávali vo výške uvedenej vo výdavkových pokladničných dokladoch, ale O. W. a O. G. vo výške 280,- €, T. S. vo výške 290,- € a v mene D. O. G. A. vo výške 290 až 300,- €, hoci podľa výplatných pásovk a výdavkových pokladničných dokladov predložených k jednotlivým žiadam o úhradu platby mali O. W., O. G., D. O., T. S. poberať v období 09/2013 až 12/2013 čistú mzdu vo výške 470,92 €, v období 01/2014 až 05/2014 mali O. W., O. G., D. O. poberať čistú mzdu vo výške 471,99 €, T. S. mal za 01/2014, 02/2014 a 04/2014 poberať čistú mzdu vo výške 471,99 €, za 03/2014 vo výške 524,80 € a za 05/2014 mal T. S. poberať čistú mzdu vo výške 502,12 €, pričom mzdu im krátil obv. M.. N. Z., o čom sa dodatočne v presne nezistený deň v období od októbra 2013 do júna 2014 dozvedel aj starosta obce, obv. O. Z., čím spoločne úmyselne vylákali od úradu práce príspevok na mzdové náklady zamestnancov obce O. W., O. G., D. O. a T. S. za obdobie 09/2013 až 05/2014 v celkovej sume 22.813,56 €, čo predstavuje 80% mzdových nákladov na uvedených zamestnancov za uvedené obdobie 09/2013 až 5/2014 a konali tak v rozpore čl. II bodmi 3. a 16. Dohody č. 28/§50j/NS 2013 a v rozpore s § 19 ods. 1, ods. 3 a § 31 ods. 1 písm. a), n) zák. č. 523/2004 Z.z. a spoločným konaním spôsobili Úradu práce Michalovce škodu vo výške 22.813,56 €, z čoho čiastka 19.391,53 € predstavuje prostriedky ESF a čiastka 3.422,03 € predstavuje prostriedky ŠR SR

2. obv. M.. N. Z. ako starosta obce Čierne Pole v úmysle neoprávnene vylákať nenávratný finančný príspevok od Implementačnej agentúry Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny na základe Zmluvy o spolupráci č. D. uzatvorenej dňa 21.01.2016 medzi obcou Čierne Pole ako poskytovateľom opatrovateľskej služby a IA MPSVR SR, predmetom ktorej je úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi IA MPSVR SR a poskytovateľom opatrovateľskej služby pri implementácii národného programu „Podpora opatrovateľskej služby“ financovaného z prostriedkov ESF a štátneho rozpočtu, predložil v mesačnej periodicite na IA MPSVR SR v období od 14.03.2016 minimálne do 24.07.2017 celkovo 17 ks čestných vyhlásení poskytovateľa opatrovateľskej služby na poskytnutie nenávratného finančného príspevku, v ktorých deklaroval, že desať opatrovateľov zamestnaných obcou Čierne Pole odpracovalo konkrétny počet hodín v danom mesiaci, na základe ktorých IA MPSVR poukázala na účet obce č. Z. za každého opatrovateľa

zamestnaného v pracovnom pomere na ustanovený týždenný pracovný čas nenávratný finančný príspevok vo výške 507,- €, pričom v predmetných čestných vyhláseniach

- za február 2016 až apríl 2017 nepravdivo deklaroval, že výkon opatrovateľskej služby bol realizovaný riadne v deklarovanom rozsahu opatrovateľom T. S.

- za november 2016 až marec 2017 nepravdivo deklaroval, že výkon opatrovateľskej služby bol realizovaný riadne v deklarovanom rozsahu opatrovateľkou L. T.,

aj keď T. S. nevykonával prácu opatrovateľa v deklarovanom rozsahu, ale len v rozsahu od 1,5 hodín do 5 hodín a počas zvyšku pracovnej doby vykonával iné práce podľa pokynov starostu obce obv. M.. N. Z. a L. T. vôbec nevykonávala činnosť opatrovateľky, ale vykonávala iné práce, ktoré jej zadal obv. M.. N. Z. ako starosta obce, čo bolo v rozpore s čl. 3 bodom 3.1. zmluvy o spolupráci, v zmysle ktorého sa obec zaviazala dodržiavať ustanovenia zmluvy o spolupráci tak, aby bol výkon opatrovateľskej služby realizovaný riadne, včas a v súlade s jej podmienkami určenými v Príručke pre spolupracujúce subjekty a postupovať pri realizácii opatrovateľskej služby s odbornou starostlivosťou a obv. M.. N. Z. konal aj v rozpore s § 19 ods. 1, ods. 3 a § 31 ods. 1 písm. a), n) zákona č. 523/2004 Z.z., čím spôsobil

Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny ako poskytovateľovi príspevku škodu najmenej vo výške 11.154,- € pozostávajúcu z prostriedkov ESF vo výške 9.480,90 € (85 %) a z prostriedkov štátneho rozpočtu najmenej vo výške 1.673,10 € (15 %).

Takéto ich konanie navrhol prokurátor v podanej obžalobe právne kvalifikovať:

- v bode 1. ako pokračovací prečin „Poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločenstiev“ podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., v jednočinnom súbehu s pokračovacím zločinom „Subvenčný podvod“ podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa 20 Tr. zák. (vo vzťahu k obidvom obvineným)

- v bode 2. ako pokračovací prečin „Poškodzovanie finančných záujmov Európskej únie“ podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom „Subvenčný podvod“ podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. (vo vzťahu k obv. M.. N. Z.)

V zmysle § 241 ods. 1 písm. f) Tr. por. obžalobu podanú na súde pre prečin a pre zločin s výnimkou obzvlášť závažného zločinu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 12 rokov, preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu.

Samosudca po pridelení veci preskúmal podanú obžalobu (vrátane vyšetrovacieho spisu o rozsahu 7 zväzkov), pričom zo zhromaždeného spisového materiálu zistil existenciu dôvodov na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi, vzhľadom na závažné procesné chyby, v dôsledku ktorých bolo o. i. porušené aj právo obvinených na ich riadnu obhajobu.

Súd pri vyslovení tohto záveru vychádzal z nasledovných skutočností a právnych úvah:

Absentujúce rozhodnutie prokurátora o žiadosti obvineného podľa § 210 Tr. por.

V predmetnej trestnej veci bolo začaté trestné stíhanie „vo veci“ v júni 2017 (č.l. 12). Na základe výsledkov vyšetrovania bolo v júli 2018 obidvom obvineným vznesené obvinenie (č.l. 30), pričom vyšetrovanie ďalej pokračovalo. V máji 2020 vyšetrovateľ NAKA už považoval vyšetrovanie za skončené a nariadil termín záverečného preštudovania spisu na deň 26.05.2020, resp. na deň 27.05.2020.

V deň preštudovania spisu obvinený M.. N. Z. vyšetrovateľovi oznámil, že podal žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa § 210 Tr. por. a namietal, že kým prokurátor o tejto žiadosti nerozhodne, nemožno vyšetrovanie ukončiť (č.l. 2077, 2079).

Vyšetrovateľ neakceptoval výhrady obvineného k ukončeniu vyšetrovania a dňa 11.06.2020 navrhol prokurátorovi podať vo veci obžalobu (č.l. 2088). Prokurátor o žiadosti obvineného podľa § 210 Tr. por., ktorá bola podaná v máji 2020, nerozhodol, ale namiesto toho asi po roku (05.05.2021) podal obžalobu. Isteže, žiadosť podaná v zmysle ust. § 210 Tr. por. sama osebe nemá odkladný účinok a nemožno ju teda využívať (zneužívať) na tzv. obštrukčné účely s cieľom účelovo oddialiť koniec vyšetrovania, ako sa toho domáhal obv. M.. N. Z. vedno so svojim obhajcom pri preštudovaní spisu. Obvinený by však najneskôr do podania obžaloby (alebo súbežne s ňou) mal viesť ako (a či vôbec) sa prokurátor vysporiadal s podanou žiadosťou obvineného a s tam uvádzanými jednotlivými námietkami obvineného.

V danom prípade však prokurátor takto podanú žiadosť nijako nepreskúmal (č.l. 2154), a teda ani obvineného neupovedomil o výsledku preskúmania (§ 210 posledná veta Tr. por.).

Vzhľadom na nižšie uvádzané nedostatky podanej obžaloby nemožno pritom ani v jej odôvodnení nájsť odpoveď na námietky uvádzané v tejto (opomenutej) žiadosti obvineného. Z pohľadu porušenia práv obvineného je bezpredmetnou otázkou, čím bola spôsobená nečinnosť prokurátora, t. j. kedy (a či vôbec) vyšetrovateľ predložil prokurátorovi túto žiadosť obvineného.

Absentujúce obligatórne náležitosti obžaloby - odôvodnenie

Podaná obžaloba Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR nespĺňa základné (obligatórne) náležitosti v zmysle ustanovenia § 235 Tr. por.

V zmysle § 235 písm. d) Tr. por. má obžaloba obsahovať o.i. aj odôvodnenie obžalobného návrhu, ak sa vo veci konalo vyšetrovanie. V odôvodnení je pritom prokurátor povinný:

- opísať skutkový dej
- uviesť dôkazy, ktoré odôvodňujú podanie obžaloby
- opísať obhajobu obvineného
- uviesť stanovisko prokurátora k obhajobe obvineného
- opísať právne úvahy, ktorými sa prokurátor (nie vyšetrovateľ) spravoval.

V danom prípade podaná obžaloba síce obsahuje kvantitatívne rozsiahle odôvodnenie, avšak jeho obsah nespĺňa vyššie uvedené zákonné náležitosti. Rozhodujúcu časť odôvodnenia obžaloby (po str. 32) tvorí len doslovný prepis odôvodnenia tak, ako ho naformuloval ešte vyšetrovateľ v svojom uznesení

o vznesení obvinenia z roku 2018 (č.l. 30). Nejde teda o žiaden „nový“ výsledok tvorivej činnosti prokurátora, ale ide o pôvodnú argumentáciu vyšetrovateľa, bez riadneho (žiadneho) zohľadnenia výsledkov vyšetrovania, ktoré po vznesení obvinenia prebiehalo cca dva roky. Dôkazy, ktoré boli zabezpečené po vznesení obvinenia (vrátane výpovedí ďalších osôb), nie sú v odôvodnení obžaloby prakticky vôbec spomenuté.

Nemožno sa potom čudovať, že v dôsledku takého prístupu sa v odôvodnení obžaloby objavilo aj takéto vyjadrenie prokurátora: „... preto som rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia“ (str. 24 obžaloby), ktoré bolo zrejme v rámci tvorby vlastných právnych úvah (§ 235 písm. d) Tr. por.) tiež prekopírované z uznesenia o vznesení obvinenia (str. 18 uznesenia).

Takto bolo z uznesenia o vznesení obvinenia (od vyšetrovateľa) prevzaté do obžaloby aj doslovné znenie celej skutkovej vety bez toho, aby boli zohľadnené odlišnosti (najmä rozsah činu) vyplývajúce z vyšetrovania tejto trestnej veci, ktoré trvalo od mája 2017.

Prokurátorom navrhovaná právna kvalifikácia nijako nezohľadňuje a nezmieňuje zmeny právnej úpravy ust. § 261 Trestného zákona, ku ktorým medzičasom došlo oproti legislatívnemu stavu, za ktorého malo k spáchaniu skutkov dôjsť (novelizácie č. 91/2016 Z.z., č. 214/2019 Z.z.).

Osobitne je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že napriek preukázateľnej obhajobnej aktivite obvinených, resp. ich obhajcov v priebehu vyšetrovania (č.l. 48-54, 56-59, 64-79, 90-93, 626-628, 828-831, 2047, 2049-2050, 2080-2081), sa prokurátor v odôvodnení obžaloby o existencii týchto obhajobných argumentov ani len slovom nez zmienil, a teda k nim v obžalobe ani nezaujal žiadne stanovisko. Písomné podania a obhajobné argumentácie obhajcov obvinených teda zostali úplne opomenuté.

Rovnako absentujúci je aj riadny opis vlastných právnych úvah, ktorými sa prokurátor pred podaním obžaloby riadil. Na 34. strane obžaloby je použitá len všeobecná formulácia v znení: „Vyhodnotením dôkazov jednotlivo a v ich súhrne v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. som dospel k záveru, že obvinení spáchali skutky tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti obžaloby.“ (č.l. 2108). Takáto nekonkrétna formulácia „právnych úvah“ vonkoncom nemôže naplniť požiadavku na riadne odôvodnenie obžaloby podľa jeho obligatórnych (zákonom určených) náležitostí.

Prokurátor takýmto postupom ponecháva obvinených v obhajobnej neistote, a tak im zásadným spôsobom sťažuje efektívnu prípravu a postup v ich obhajobe, t. j. v riadnom výkone jedného zo základných práv obvineného (§ 34, § 44 Tr. por.).

Súd rešpektuje procesné postavenie prokurátora, vrátane jeho výlučnej kompetencie pri rozhodovaní, či podá obžalobu po skončení prípravného konania, nad ktorým vykonával dozor. Prokurátor tým realizuje naplnenie jednej zo základných zásad trestného konania (§ 2 ods. 15 Tr. por.).

Súd teda týmto nehodnotí argumentačnú správnosť vyjadrení prokurátora v obžalobe, akurát konštatuje úplnú absenciu takých vyjadrení, a tým aj absenciu podstatných náležitostí podanej obžaloby (opis obhajoby, stanovisko prokurátora k nej, právne úvahy prokurátora).

Isteže, stanovisko prokurátora k obhajobe obvinených nemusí byť v odôvodnení obžaloby vyjadrené v takých parametroch, ako je tomu pri odsudzujúcom rozsudku. Postačí, keď prokurátor aspoň rámcovo uvedie, prečo nepovažuje obhajobu obvinených za skutkovo alebo právne dôvodnú (uzn. NS SR sp. zn. 2Tost/35/2015). Obžaloba však nemôže byť len konštatačným sumárom vyšetrovacieho spisu a prerozprávaním toho, čo je jeho obsahom (rozh. ŠTS sp. zn. BB-3T/46/2014).

V tejto súvislosti súd poukazuje aj na niektoré komentáre k výkladu ustanovenia § 235 písm. d) Tr. por., resp. obdobného ustanovenia § 177 písm. d) zák. č. 141/1961 Zb.:

- opísanie skutkového deja má byť bez rozporov a musí zodpovedať zistenému skutkovému stavu, aj s uvedením motívu konania obvineného. Uvedú sa v ňom dôkazy, o ktoré sa odôvodnenie opiera a ich vyhodnotenie, či už svedčia v neprospech obvineného alebo v jeho prospech. Pokiaľ ide o obhajobu obvineného, prokurátor musí uviesť, čím túto obhajobu vyvracia a prečo ju považuje za irelevantnú (O... a kol.: „Komentár k Trestnému poriadku“; Iura Edition 2006; s. 612)

- v odôvodnení obžaloby prokurátor podrobne rozvedie skutok, identifikuje príčiny, ktoré k nemu videli a podmienky, v ktorých sa príčiny rozvíjali, uvedie detaily, ktoré nie sú súčasťou skutkovej vety. Potom nasleduje narácia dôkazov, na základe ktorých dospel k záveru, že skutok sa stal tak, ako je uvedené v skutkovej vete a že ho spáchal obvinený. Prokurátor vyhodnocuje dôkazy svedčiace v neprospech aj v prospech obvineného, pričom závery vyplývajúce z tohto vyhodnotenia musia byť logické a presvedčivé. Prokurátor je povinný sa vysporiadať s obhajobou obvineného; ak tento tvrdí, že je nevinný, prokurátor musí uviesť, prečo nevidí dôvod na zastavenie trestného stíhania. Odôvodnenie ďalej pokračuje právnymi úvahami prokurátora, prokurátor vysvetľuje jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného

činu a uvádza ich aplikáciu v danom prípade s poukazom na skutkové zistenia. V prípade obhajoby obvineného, vyjadrenie prokurátora musí smerovať k tomu, prečo ju považuje za irelevantnú a prečo ju vyvracia (T., G., S., N. a kol.: „Trestný poriadok II. - komentár“; C.H.N. 2021; str. 304)

- obhajobou obvineného je potrebné sa zaoberať v celom rozsahu a najmä uviesť, čím je konkrétne vyvrátená, príp. prečo nie je rozhodná (F., V. a kol.: „Trestní řád <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjuge>> - komentár“, I. diel, Panoráma, Praha 1981, s. 453)

- ustanovením o náležitostiach obžaloby sa o. i. realizuje garancia podľa čl. 6 ods. 3 Smernice č. 2012/13/EÚ z 22.05.2012 o práve na informácie v trestnom konaní, že najneskôr pri podaní obžaloby je súd podrobne informovaný o obvinení, vrátane povahy a právnej kvalifikácie predmetného skutku, ako aj povahy predpokladanej účasti obvinenej osoby na spáchaní tohto skutku (T., G., S., N. a kol.: „Trestný poriadok II. - komentár“; Y.H.N. 2021; str. 303).

Hoci obžaloba nie je rozhodnutím súdu, nemožno pri jej odôvodňovaní prehliadať jej zákonom určenú obligatórnu štruktúru. Ústavný súd SR opakovane konštatoval, že všetky orgány verejnej moci sú povinné interpretovať a aplikovať právo predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou a medzinárodnými zmluvami garantovaných základných práv a slobôd. Obdobne Ústavný súd SR konštatoval porušenie práv obvineného zo strany prokurátora, ktorý zamietol sťažnosť obvineného voči uzneseniu o vznesení obvinenia, pričom svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil (nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 2/2009 - publ. č. 26/2009).

Procesnou chybou podľa § 241 ods. 1 písm. f) Tr. por. sa rozumie nedodržanie závažných formálnych náležitostí postupu a úkonov v prípravnom konaní. Úprava práv obhajoby, ktorej porušenie je zákonom demonštratívne uvedené ako procesná chyba, sa odvíja od ustanovení § 34 ods. 1 Tr. por. a § 44 ods. 2 Tr. por. (Rt-118/2014).

Vytýkaný nedostatok (riadne odôvodnenie obžaloby) sa pritom týka takého práva obvinených, ktoré spolu s ďalšími právami napĺňa obsah jedného zo základných procesných práv každého obvineného - práva na jeho riadnu obhajobu. V zmysle § 235 písm. d) Tr. por. má totiž každý obvinený právo už z podanej obžaloby sa dozvedieť, ako boli jeho obhajobné argumenty prokurátorom vyhodnotené, či neboli opomenuté a aké kontra-úvahy napokon viedli prokurátora k podaniu obžaloby. Podľa toho potom obvinený môže zvoliť a pripraviť si svoju ďalšiu obhajobnú stratégiu v konaní pred súdom.

Prokurátor (na rozdiel od obhajcu) nemá právo „tajiti“ svoju argumentačnú stratégiu a taktizovať ohľadom okamihu, kedy (a či vôbec) procesným spôsobom oznámi „druhej strane“ svoj pohľad na vec. Zákonodarca jasne uvádza, že súbežne s podaním obžaloby prokurátor musí v jej odôvodnení uviesť aj svoje stanovisko k obhajobe obvineného a opísať právne úvahy, ktorými sa pri podaní obžaloby spravoval (§ 235 Tr. por.).

Obdobne aj v zmysle Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2012/13/EÚ z 22.05.2012 o práve na informácie v trestnom konaní platí, že osobám obvineným zo spáchania trestného činu by sa mali poskytnúť všetky informácie o obvinení, ktoré sú potrebné na prípravu ich obhajoby, ako aj na zaručenie spravodlivého konania (27. odsek Preambuly Smernice č. 2012/13/EÚ). Najneskôr pri podaní obžaloby je potrebné poskytnúť podrobné informácie o obvinení, vrátane povahy a právnej kvalifikácie predmetného trestného činu, ako aj povahy predpokladanej účasti obvinenej osoby na spáchaní tohto činu (čl. 6 ods. 3 Smernice č. 2012/13/EÚ).

Aj vzhľadom na hraničnú krátkosť lehôt na uplatnenie procesných práv nadväzujúcich na doručenie takejto obžaloby (§ 240 ods. 3 až ods. 5 Tr. por.) nemožno takýto zásah do práv obvinených odstraňovať až pred súdom. Aj preto bolo potrebné vec vrátiť prokurátorovi späť do prípravného konania.

Absentujúce obligatórne náležitosti obžaloby - opis skutku

V zmysle § 235 písm. c) Tr. por. musí obžaloba obsahovať obžalobný návrh, v ktorom musí byť označený skutok, pre ktorý je obvinený stíhaný, s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, príp. s uvedením iných skutočností, ak ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamienený s iným a aby bolo odôvodnené použitie určitej trestnej sadzby.

Je závažnou procesnou chybou, ak v obžalobe nie je spôsobom uvedeným v § 235 písm. c) Tr. por. popísaný a tým identifikovaný každý čiastkový útok pokračovacieho trestného činu (rozh. NS SR č. Rt-51/2016).

Každý skutok, ktorý má byť trestným činom, musí byť v obžalobe identifikovateľný z hľadiska jeho nezameniteľnosti, predovšetkým uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, príp. uvedením iných konkrétnych skutočností, za ktorých k nemu došlo a potrebných na jeho odlišenie od iného skutku a odôvodňujúcich príslušnú právnu kvalifikáciu. V prípadoch, ak ide o pokračovací trestný čin tvorený

viacerými čiastkovými útokmi, musí byť týmto spôsobom identifikovaný každý jednotlivý čiastkový útok. Len také vymedzenie poskytuje súdu podklad pre ďalšie konanie pri vykonávaní dokazovania na hlavnom pojednávaní. Bez toho nemožno plne garantovať právo obvineného na riadnu obhajobu (uzn. NS SR sp. zn. 6Tdo/49/2019 zo dňa 02.07.2020).

Ak pri posudzovaní pokračovacieho trestného činu súd dospeje k záveru, že sa niektorý čiastkový útok nestal, nemôže rozhodnúť iba o „vypustení“ takého čiastkového útoku z opisu skutku uvedeného v obžalobe, ale v tejto časti musí rozhodnúť o oslobodení spod obžaloby z dôvodu, že sa tento konkrétny čiastkový skutok nestal (Rt-55/2013).

V danom prípade mali byť skutky opísané v bode 1. a v bode 2. páchané istý čas, t. j. nie jednorazovo, ale viacerými čiastkovými útokmi v zmysle ust. § 122 ods. 10 Tr. por., v spojení s § 10 ods. 15 Tr. por. Tieto jednotlivé čiastkové útoky však v skutkovej vete obžaloby nie sú riadne špecifikované.

K neoprávnenému čerpaniu a použitiu finančných prostriedkov z rozpočtov EÚ a SR malo dochádzať rozličnými spôsobmi, v rozličnom rozsahu, v rozličnom čase a za „použitia“ rozličných osôb. Najmä vo vzťahu ku skutku v bode 2. je zjavné, že k čerpaniu NFP malo dôjsť na základe až 17 rôznych čestných vyhlásení, avšak už bez bližšej špecifikácie.

Takáto formulácia pokračovacieho skutku teda nespĺňa zákonom určené náležitosti.

Osobitne k rozsahu trestného činu

Otázka výšky „škody“, t. j. rozsahu trestného činu, nebola počas prípravného konania riadne vyriešená. Ide pritom o jeden zo základných kvalifikačných znakov skutkovej podstaty tých trestných činov, ktorých spáchanie sa obvineným kladie za vinu. Preukazovanie konania, následku a príčinného vzťahu medzi nimi je obligatórne, keďže ide o preukazovanie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu.

Prokurátor v skutkovej vete obžaloby prevzal opis „škody“ (rozsahu činu) ohľadom skutkov v bode 1. a v bode 2. tak, ako ho ešte v roku 2018 (len predbežne) ustálil vyšetrovateľ pri úvodnom vznesení obvinenia.

V odôvodnení obžaloby (str. 32) však už prokurátor prekvapujúco uvádza úplne odlišné informácie o rozsahu činu v bode 1., pričom (zrejme len v dôsledku kopírovania) uvádza, že: „... výšku spôsobenej škody prikladá oprávnený v prílohe.“ V predložennom vyšetrovacom spise sa však nenachádza žiadny listinný dôkaz či vyjadrenie, z ktorého by bolo možné odvodiť takýto záver o takomto (zmenenom) vyjadrení poškodeného.

Odôvodnenie rozsahu činu (sumy neoprávnene čerpaného NFP) ohľadom skutku č. 1 teda vôbec nezodpovedá jeho opisu uvedenému v skutkovej vete obžaloby. Zatiaľ čo v skutkovej vete obžaloby v bode 1. je uvedené, že výška neoprávnene čerpaného NFP zo zdrojov EÚ bola vo výške 19.391,53 € (väčšia škoda), v odôvodnení je uvedená výška 38.782,98 € (značná škoda). Ohľadom skutku č. 2 dokonca chýba v obžalobe akékoľvek odôvodnenie rozsahu tohto činu (sumy neoprávnene čerpaného NFP).

Nerovnaká starostlivosť pri objasňovaní veci

Obvinený v podanej žiadosti podľa § 210 Tr. por. (č.l. 2079) namietal spôsob vyšetrovania, keďže vyšetrovateľ postupoval v rozpore s ust. § 2 ods. 10 Tr. por. a neobjasňoval s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace v prospech obvineného. V rámci toho obvinený namietal, že vyšetrovateľ zamietol všetky jeho návrhy na doplnenie dokazovania. Predovšetkým odmietol preveriť vierohodnosť svedkov svedčiacich v neprospech obvineného. Ide pritom o osoby, ktoré sú psychiatricky liečené a z tohto dôvodu dokonca poberajú invalidný dôchodok.

Svedkyne G. A. a L.L. (predtým T.) vypovedali voči obom obvineným pomerne rozsiahlo už pred vznesením obvinenia (č.l. 284, 392), a následne aj po vznesení obvinenia (č.l. 458, 540). Vyšetrovateľ síce odmietnutie návrhov na doplnenie dokazovania zdôvodnil tým, že výpovede týchto svedkýň nie sú jedinými dôkazmi (č.l. 2051), avšak aj prokurátor v podanej obžalobe poukazuje na ich výpovede ako na usvedčujúci dôkaz. Dokonca konanie sv. A. (výkon prác namiesto inej osoby) a konanie sv. T. (výkon inej než opatrovníckej činnosti) sú opísané v skutkovej vete obžaloby ako jeden zo spôsobov páchania trestnej činnosti.

V obidvoch prípadoch ide teda o osoby, ktoré mali byť priamymi svedkami páchania trestnej činnosti, keďže tieto osoby mali priamo komunikovať s obv. M. N. Z., ktorý mal sv. T. opakovane dávať pokyny na výkon takej činnosti, ktorá nezodpovedala predmetu činnosti, na ktorú bol obci Čierne Pole poskytnutý príspevok a sv. A. mal dávať opakovane pokyn, aby vykonávala takú činnosť namiesto D. O., ktorá (na rozdiel od nej) spĺňala podmienky pre zaradenie do tohto programu a bola aj oficiálne (pre účely čerpania príspevku) na takú činnosť evidovaná.

Jednoduchým vyžiadanim lustrácie zo Sociálnej poisťovne (č.l. 2157, 2161) bolo možné mať ihneď preukázané, že obidve svedkyne skutočne sú poberateľkami invalidného dôchodku, pričom zo stručného

vyjadrenia posudkového lekára Sociálnej poisťovne (č.l. 2164, 2166) vyplýva, že invalidný dôchodok im bol priznaný na základe diagnózy, ktorá reálne môže vzbudzovať dôvodné pochybnosti o vierohodnosti nimi učinенých výpovedí.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa mohol postup orgánov činných v trestnom konaní obvinenému dôvodne javiť ako tendenčný, bez snahy o objektívne vyšetrovanie tejto trestnej veci, t. j. v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 štvrtá veta Tr. por.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na opakované neumožnenie osobnej účasti obv. M.. N. Z. na výsluchu niektorých svedkov v dňoch 12.09.2018, 14.09.2018 a 09.09.2019. Dôvod takého procesného postupu, ktorý uviedol vyšetrovateľ v spísaných úradných záznamoch (č.l. 451, 452, 588), sa nejaví ako zvlášť zmysluplný. To platí najmä v situácii, kedy sa takého výsluchu súbežne nezúčastňoval obhajca obvineného (č.l. 588).

Ďalšie procesné chyby a porušenia práv obvinených

Ďalej možno poukázať aj na oneskorené vznesenie obvinenia. Od podania trestného oznámenia (22.05.2017 - č.l. 1), ba aj odo dňa vydania uznesenia o začatí trestného stíhania „vo veci“ (13.06.2017 - č.l. 12), uplynul viac než rok (04.07.2018), kým bolo vznesené obvinenie. Identita podozrivých osôb bola pritom od začiatku známa a obv. M.. Z. bol dokonca už priamo v uznesení o začatí trestného stíhania „vo veci“ označený celým menom a priezviskom, vrátane funkcie, ktorú mal využiť pri páchaní trestnej činnosti. Neskorým vznesením obvinenia sa obvinenému upierajú jeho práva (uzn. NS SR sp. zn. 2TdoV/1/2019 zo dňa 01.03.2021).

Po preštudovaní spisu vyšetrovateľ ešte dopíňal vyšetrovací spis (č.l. 2082-2083), keď zaznamenal vyjadrenie poškodeného ohľadom spôsobenej „škody“ (k rozsahu trestného činu), avšak obvinení už nemali možnosť (pred podaním obžaloby) túto časť vyšetrovacieho spisu vôbec preštudovať a vyjadriť sa k tomu.

V tejto súvislosti možno ešte uviesť, že až do konca vyšetrovania nebolo jednoznačne vyriešené, či si poškodený uplatňuje nárok na náhradu škody alebo nie (č.l. 445, 2074, 2082). Vyjadrenie poškodeného, ktoré spomína prokurátor v odôvodnení obžaloby (str. 32), sa v spise nenachádza. Hoci v danom prípade nejde o nárok, ktorý by bolo možné uplatniť v adhéznom konaní (stanovisko NS SR č. St-71/2017; uzn. NS SR sp. zn. 3To/10/2018 zo dňa 20.03.2019, sp. zn. 2TdoV/1/2020 zo dňa 09.12.2021), túto otázku je potrebné mať riadne vyriešenú za účelom ďalšieho procesného postupu v konaní pred súdom (napr. podľa § 256 ods. 3 Tr. por.).

Vzhľadom na všetky doteraz uvedené skutočnosti Špecializovaný trestný súd rozhodol o odmietnutí takejto obžaloby a o vrátení veci späť prokurátorovi.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať na Špecializovanom trestnom súde sťažnosť, a to v lehote troch pracovných dní odo dňa jeho oznámenia.